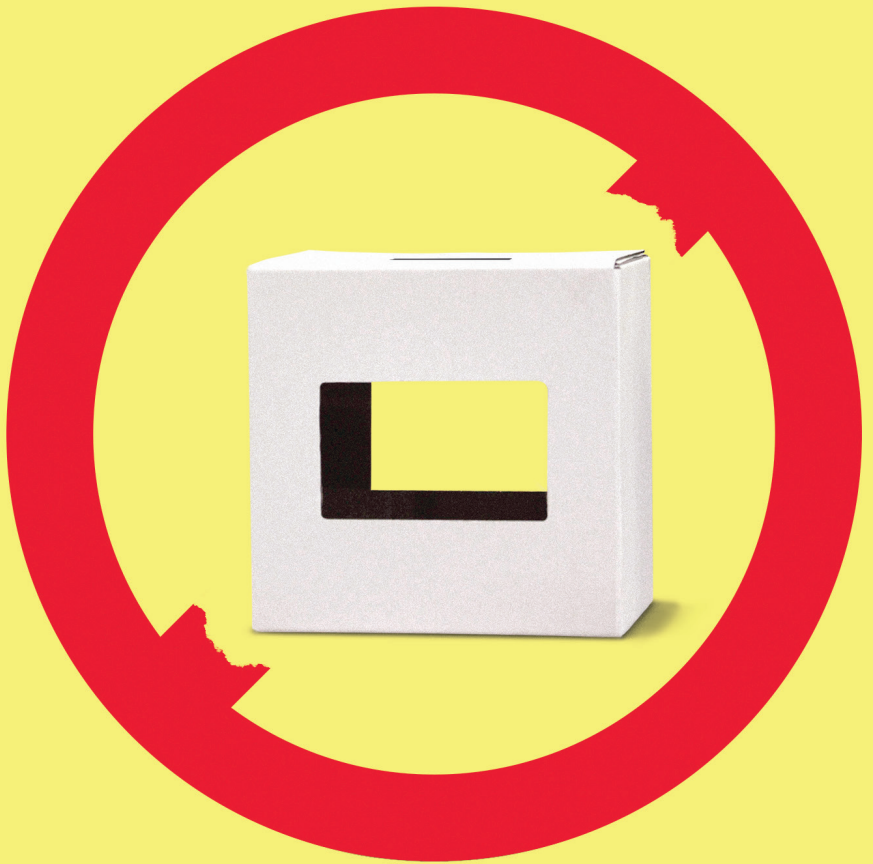

Pòrtic

Pere Martí

Escac a l'Estat

La trama secreta del 9-N
i la represa del procés

Pere Martí

Escac a l'Estat

La trama secreta del 9-N
i la represa del procés

Primera edició: març del 2015

© Pere Martí, 2015

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions SLU, Pòrtic

Pedro i Pons, 9-11

08034 Barcelona

www.portic.cat

ISBN: 978-84-9809-328-5

Dipòsit legal: B-4518-2015

Fotocomposició: Àtona Víctor Igual, SL

Impressió: Reinbook

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

ÍNDEX

1. L'Estat contra la consulta	11
2. Adéu a la unitat	43
3. Mas tira pel dret: el nou 9-N	59
4. La consulta «il·legal»	79
5. L'èxit de la consulta	93
6. La guerra bruta	111
7. La revolta fiscal	131
8. El procés es congela	155
9. La societat civil salva el procés	177

L'ESTAT CONTRA LA CONSULTA

UNA REUNIÓ CALENTA

Artur Mas va abandonar el despatx de Mariano Rajoy a la Moncloa el dimecres 30 de juliol del 2014 convençut que l'Estat no sols no facilitaria la celebració de la consulta, sinó que estava disposat a jugar totes les cartes judicials que tenia en contra per tal d'impedir-la. No era una novetat, però ho havia sentit de viva veu d'un gallec de perfil simpàtic però inflexible pel que fa a les seves posicions polítiques. El paper amb 23 punts per negociar sobre aspectes de l'autogovern que li havia deixat el president de la Generalitat damunt la taula encara se'l miraria de reüll, però de la consulta, ni parlar-ne. «Podem parlar de tot menys de la consulta», recitava el gallec sense moure's ni un mil·límetre. Dues hores i mitja de reunió parlant amb una paret.

El missatge públic que Artur Mas dóna de la reunió

intenta que no sigui gaire pessimista. «Avui no és el final de res, no s'han tancat totes les portes», va explicar un president conscient que ja no es tornarien a obrir. El comunicat de la Moncloa no pot ser més taxatiu: «*La consulta es ilegal y ni se puede ni se va a celebrar*». Però Mas també deixa anar una frase a la roda de premsa que demostra que ja té un pla B a la butxaca: «El 9 de novembre tampoc s'acaba tot», avisa. «Si ens obstaculitzen la consulta entrarem en una nova fase que ara no comentaré», deixant l'interrogant damunt la taula a la sala de premsa de la delegació de la Generalitat a Madrid, on el president Mas fa les rodes de premsa evitant compareixer a la Moncloa, com a gest de sobirania. Però els serveis de seguretat de l'edifici on també hi ha el Centre Cultural Blanquerna tornen a fallar, com a la Diada del 2013, i un exaltat es cola a la roda de premsa per cridar «*¡Viva España!*». Aquesta vegada la cosa no passa d'aquí.

Als periodistes de Madrid no calia que els expliqués en què consistia aquesta «nova fase», però sí que havia d'explicar-la al seu soci de govern, Oriol Junqueras, perquè un pla B no es podia aplicar sense el seu consentiment, perquè podria posar en risc el pacte d'estabilitat que mantien ERC i CiU. Per això, Mas cita Junqueras a Palau el dijous 7 d'agost, sense comunicar-ho a la premsa. Vol parlar amb calma, sense la pressió dels flaixos i les càmeres de televisió. L'ambient ja està prou escalfat, no sols per la temperatura pròpia de l'estiu, sinó sobretot després de la sorprenent autoinculpació que

l'expresident Jordi Pujol va fer el 25 de juliol reconeixent que tenia diners a Andorra.

No cal dir que la immolació de Pujol confirmava tots els dubtes que Junqueras tenia sobre els riscos de pactar amb una CiU impregnada per la corrupció, i que la reunió amb Rajoy afegia més desconfiança perquè els republicans mantenien la sospita que Mas encara deixava una porta oberta al pacte amb Madrid. Però el líder republicà va acudir disciplinadament a la cita. El president de la Generalitat explica que després de veure Rajoy ja té clar que serà impossible fer una consulta legal, perquè el Govern espanyol la impugnarà. La tesi de Mas és que el Tribunal Constitucional (TC) suspèndrà la consulta i ell pensa acatar la sentència. Pel president és «estúpid» seguir intentant fer una consulta que no es farà, que serà vista com una «tupinada» i que no tindrà cap reconeixement internacional. Junqueras expressa la seva sorpresa i el seu rebuig més enèrgic davant el que considera una renúncia del president, però aquest li recorda, per justificar-se, que la Declaració de Sobirania aprovada pel Parlament de Catalunya el 23 de gener del 2013 estableix que tot el procés es farà sota «el principi de la legalitat». És aleshores quan el president proposa a Junqueras de manera formal canviar la consulta per unes eleccions plebiscitàries amb una «llista de país» que sumi CiU, ERC, el sector catalanista del PSC i representants de la societat civil catalana. Les eleccions es farien el mateix 9-N o unes setmanes més tard i que ell

mateix les convocaria. Però Junqueras es planta i rebutja frontalment el pla B de Mas.

Junqueras replica que cal posar tota la carn a la graella pel 9-N i esmena el pla bàsicament en dues qüestions. La primera és que cal arribar «fins al final» amb la convocatòria de la consulta, esgotant totes les possibilitats perquè es pugui portar a terme i duent al límit el pols legal amb l'Estat perquè quedi clar que és Madrid qui no deixa votar. I, la segona, és que si finalment hi ha d'haver plebiscitàries, ha de quedar clar que es fan sota condicions d'excepcionalitat i que si hi ha mai una coalició, aquesta ha de fer una Declaració Unilateral d'Independència immediatament després de guanyar les eleccions. Dues condicions que Mas no veu clares i que fan que el líder republicà ja adverteixi al seu entorn que «la reunió no ha anat gens bé».

En aquella data, el president de la Generalitat ja s'havia fet la idea d'avançar els comicis, però Junqueras no li compra la data de fer-los el 9-N ni les setmanes posteriors. Amb CiU tocant fons a les enquestes, que probablement empitjorarien amb el Cas Pujol, Mas buscava una resposta contundent i guanyadora al veto a la consulta, però també volia evitar encapçalar una llista amb les sigles de sempre, conscient que una derrota l'apartaria del lideratge del procés. Durant la conversa, el líder d'ERC ja ofereix a Mas la presidència encara que ERC guanyi les eleccions, però la resposta de Mas és rotunda: «No seré president si no he guanyat les elec-

cions». Visiblement irritat, el president li recorda que «no estic agafat a la cadira» i, per tant, l'oferta passa a millor vida, tot i que mediàticament ressuscitarà per boca del líder d'ERC el mes de desembre durant una entrevista radiofònica. En el fons, Junqueras tampoc té gaire pressa, les municipals del mes de maig es presenten bé i en principi no vol forçar res perquè de poc li val una victòria sense majoria suficient en unes eleccions autonòmiques per proclamar l'Estat propi. Han estat set hores de reunió, amb una pausa per dinar, on els dos líders s'han dit de tot i no han coincidit en gairebé res.

El resultat de la reunió del 7 d'agost només serveix per constatar que el pla B d'Artur Mas no és acceptat per una ERC que cada dia està més recelosa de les intencions del president. Les declaracions estivals de membres del Govern i, sobretot, del president del Pacte Nacional pel Dret a Decidir (PNDD), Joan Rigol, només serveixen per augmentar la tensió. Aquest últim assegura l'11 d'agost, només quatre dies després que Junqueras es reunís amb Mas, que si la consulta no és legal és millor que no se celebri perquè «el resultat no seria prou democràtic» i considera que «probablement» Catalunya està abocada a celebrar unes eleccions plebiscitàries. El mateix dia, el líder d'ERC parla telefònicament amb Rigol per recordar-li que com a president del PNDD no pot fer aquestes declaracions, perquè es tracta d'un òrgan on hi ha representats tots els partits i les entitats del país partidàries del dret a decidir. Rigol s'excusa dient

que es tracta del missatge que li ha fet arribar el president de la Generalitat i Junqueras li fa palès el seu malestar per com estan gestionant les coses. Sobre aquestes brases, les declaracions de la vicepresidenta del Govern, Joana Ortega, uns dies després confirmant que si el Tribunal Constitucional vetava la consulta aquesta no es faria, només servia per tirar més benzina a l'incendi. «Si el 9-N no es pot votar, ja hi haurà un altre 9-N a la cantonada», va deixar anar la vicepresidenta, confirmant totes les sospites dels republicans. Mas, que encara no havia marxat de vacances, li va trucar immediatament advertint-la que es veia en la necessitat de desautoritzar-la, per calmar els socis d'ERC, cosa que va fer pocs dies després durant la commemoració de la batalla de Talamanca, on va reiterar l'aposta del Govern pel 9-N. Un intent en va, que no va desfer els interrogants que tenien els republicans. El mateix Junqueras ja té clar a final d'agost que el Govern no vol fer la consulta i només la proximitat de la Diada va propiciar una treva, que, com es va veure, no duraria gaire.

LA V DE VOTAR

Una constant d'aquest procés és que mentre els polítics es barallen, la societat civil va empenyent, aliena als tacticismes partidistes i als càlculs electoralistes. La Diada del 2014 és especial i per aquest motiu l'Assemblea Na-

cional Catalana i Òmnium van de bracet impulsant la campanya «Ara és l'hora», que pretén mobilitzar la societat civil des de l'11 de setembre fins al 9 de novembre. Aquesta vegada no es tracta només de fer manifestacions, sinó d'arribar a tota la societat i mobilitzar-la, i per això es basteix una estructura professionalitzada dirigida per Oriol Soler, que treballarà des de la seu de l'Assemblea, situada al carrer Marina de Barcelona, i comptarà amb l'assessorament d'una de les millors agències de màrqueting polític del món, la Blue State Digital, que ha treballat, entre d'altres, per a Barack Obama, Dilma Roussef i François Hollande. A més, com sempre, la campanya disposarà del suport dels voluntaris, que aquesta vegada són 70.000 per fer la mobilització definitiva. I tot això sense rebre ni un sol euro de finançament públic. Tota la campanya es finançarà amb donacions de particulars.

Una de les maneres de desacreditar la campanya «Ara és l'hora» va ser intentar vincular el seu finançament a la Generalitat o altres institucions. Res més lluny de la realitat. Els organitzadors de la campanya s'havien proposat aconseguir 5 milions d'euros per finançar-la, però finalment només en van aconseguir 3,5. Tot i això, la campanya es va fer sense cap subvenció pública i els ingressos es van obtenir únicament a través de donatius de particulars o de la venda de marxandatge, segons figura a la memòria feta pública per «Ara és l'hora». La intenció era demostrar que hi ha una nova manera de

fer política, sense dependre de les institucions. Els donatius de particulars van significar el 47% dels ingressos, el marxandatge el 19,6%, els grans donants, que volen restar a l'anonimat, un 15,23%, i el 3,23% restant del finançament prové del territori. Aquest finançament demostra no sols la capacitat de finançament de la societat civil, sinó la seva autonomia de finançament davant les institucions o els partits polítics que la podrien condicionar.

El primer objectiu era la Diada i es va saldar amb èxit. Una vegada més, i des del 2012, desenes de milers de persones tornen a sortir al carrer, en aquesta ocasió de Barcelona, per dibuixar una gegantina V baixa amb la Diagonal i la Gran Via que es troben a la plaça de les Glòries. La proposta de fer una V baixa va sortir d'entre les 300 que havia rebut l'Assemblea de les seves delegacions territorials, i el procediment per organitzar-la va ser el mateix que la Via Catalana del 2013, dividir el recorregut en 73 trams i obrir les inscripcions per garantir que s'omplís de manera uniforme. Cada tram comptava amb 35 voluntaris (25 del Barcelonès i 10 del territori assignat). El fet de celebrar-se a Barcelona va fer més difícil que la gent sentís la necessitat d'inscriure-s'hi, i a un mes de celebrar-se només hi havia 98.000 persones apuntades. Alguns diaris ja avançaven un «refredament» del sobiranisme, però la realitat els va tornar a desmentir perquè, gràcies a un esforç ingent de la gent de la campanya i de les entitats, es va aconseguir que

en trenta dies la xifra arribés a 550.803 inscrits. Una xifra que garantia l'èxit, perquè finalment l'assistència va ser d'1.800.000 persones, segons la Guàrdia Urbana, i va permetre que la Diada tingués un gran ressò internacional.

A les 17:14 de la tarda de l'11 de setembre, les dues capçaleres, una amb el lema «9-N votarem» i l'altra amb «9-N guanyarem», avancen per la Gran Via i la Diagonal fins a tancar el vèrtex, davant un escenari dissenyat per Lluís Danés amb 947 urnes, una per cada municipi de Catalunya, des d'on Lluís Llach interpreta la cançó «Ara és l'hora». És el moment més emotiu de la jornada. En aquell moment deu nois i noies que feien 16 anys el 9 de novembre i que, per tant, podrien votar per primera vegada, acompanyen l'Emma Soler, que és l'encarregada de dipositar el vot dins l'urna.

L'escenografia deixava clar el missatge, però per si no n'hi havia prou, en un enèrgic discurs, Carme Forcadell va instar el Parlament i el president de la Generalitat a posar les urnes per poder votar el 9 de novembre. Forcadell es va comprometre a fer, per part de l'ANC i Òmnium Cultural, «la campanya unitària més participativa que s'hagi fet mai a Catalunya, que arribarà a totes les llars del país».

Forcadell va recordar que s'acostava «l'hora de la veritat, dels ciutadans i tots i cadascun de nosaltres hem de fer-nos voluntaris del nou país». Coneixedora del malestar entre els partits sobiranistes, la líder de l'ANC

va recordar les paraules d'Artur Mas, que havia dit que «en moments excepcionals calen decisions excepcionals». Doncs Forcadell li va respondre directament, fent extensiva la seva crida al conjunt de la classe política. «Ha arribat l'hora de les decisions excepcionals. Demanem als nostres representants polítics que deixin de banda els interessos de partit i que actuïn d'acord amb el moment i la transcendència històrica que vivim. Som garants de la unitat. No hem arribat fins aquí per fer-nos enrere i arronsar-nos. Arribarem fins al final i guanyarem. President, posi les urnes», va exclamar Forcadell en unes paraules que van esdevenir premonitòries: «El 9 de novembre votarem i guanyarem!».

LA PORCELLANA ESQUERDADA

L'èxit de la Diada deixa clara la voluntat de la societat civil que hi hagi consulta el 9-N i suposa un element de pressió per als partits polítics sobiranistes. Però la treva de la V baixa dura poc i la batussa entre CiU i ERC no triga ni una setmana a sortir a la llum, amb tota la crueta, durant el debat de política general al Parlament, on Artur Mas i Oriol Junqueras exhibeixen per primer cop en públic les seves discrepàncies. Fins aquell dia molta gent vivia ingènuament enganyada, pensant-se que tot anava bé i, fins i tot, parlar de ruptura era mal vist en cercles sobiranistes perquè significava «posar bastons a la roda» del procés.